

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 1.

Fylke: Foll - Ager.

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Bafne.

Emne: Ark og pløy

Bygdelag:

Oppskr. av: Staal Lunde

Gard: Lunde

(adresse): Lunde

G.nr. 23 Br.nr. 4.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

9 SVAR

1-11. Ark er muligens brukt her i bygda
før i tiden; men det er så lange siden
at både nover og redskaper er ukjente her.

Pløy derimot har vært brukt og brukes
framme på gårder, da her herst og hvor
du er det mark.

Slyppepløy (slæppepløy) har joleten er i bruk
men mer end før, da man utførte dette
arbeidet her med "grov".

Korvet her med møllet med en Horveriv
eller en korv, hvor kinderne var eiken og jern
eller tra. (Eik) Tra korv her gjerne dross
med manne makt, når en itone hadde fest.

Skokken med veltet hør kaldes for "Hornet".
Proy, Pløydroy, Pløydroy.

12. Heimregjorte pløyer har laget og bygget med
Jy min en som min Bestefar hadde arbeidet
omtrent 1870. Den var litt ho 5 på slypet.

Den hadde valkjetil og valkjær, utkjelt,
med 1" tykk. Vangsen var herlet med jern
og du var kniv fram, den var 2 små hjul
den med en jern brett med høl og splint i,

Lunde Lunde

2
var festet til plogstanga, så de kunne vries
sidesvis. Det minste hjul (væstre) var 12" i
diameter gik oppe - det andet (høire) ca 18" -
gik ned i plogfura. Næsten var det en
18" lang ellersom jeg minns og det var et hæl
i midten for ballen. Ellers var det let og
spædt arbejde, så det ikke blev for tungt for
hesterne.

13. Min farbror, der havde gået Landbrugsakademiet
i Lyngdal, havde med en plog omkr. 1875.

Den var lidt som den med 2 stykker et kæng
heist. Jeg tror den kom fra Aasplogen.

Omkring 1880 købte far en "Fieplog" fra Fie i
Kvinsdal, hvor den var en smule der arbejdede
ikke. Jeg tror de kostede 12 kr. De ligger på
noget med kløvede stykker med 2 håndstak

Så købte jeg den første fra Skovsøland
på Jørum i 1897 for 15 kr. Den ligger nu
som skrap på fjøsletten. Den var let og
hensigtsmæssig men ikke især nye slit. - Den
blev opløst af en kudske, på størrelse 16"
i 1918 og den er brugt endnu. Pris for 80.-

14. Hjernes itælle

15. Ja og der var en flod træklodder for at få ved
"klodder" på vesterfjæle; den blev skåret i et
hul, som laget til. Men som det nu har
den itælle.

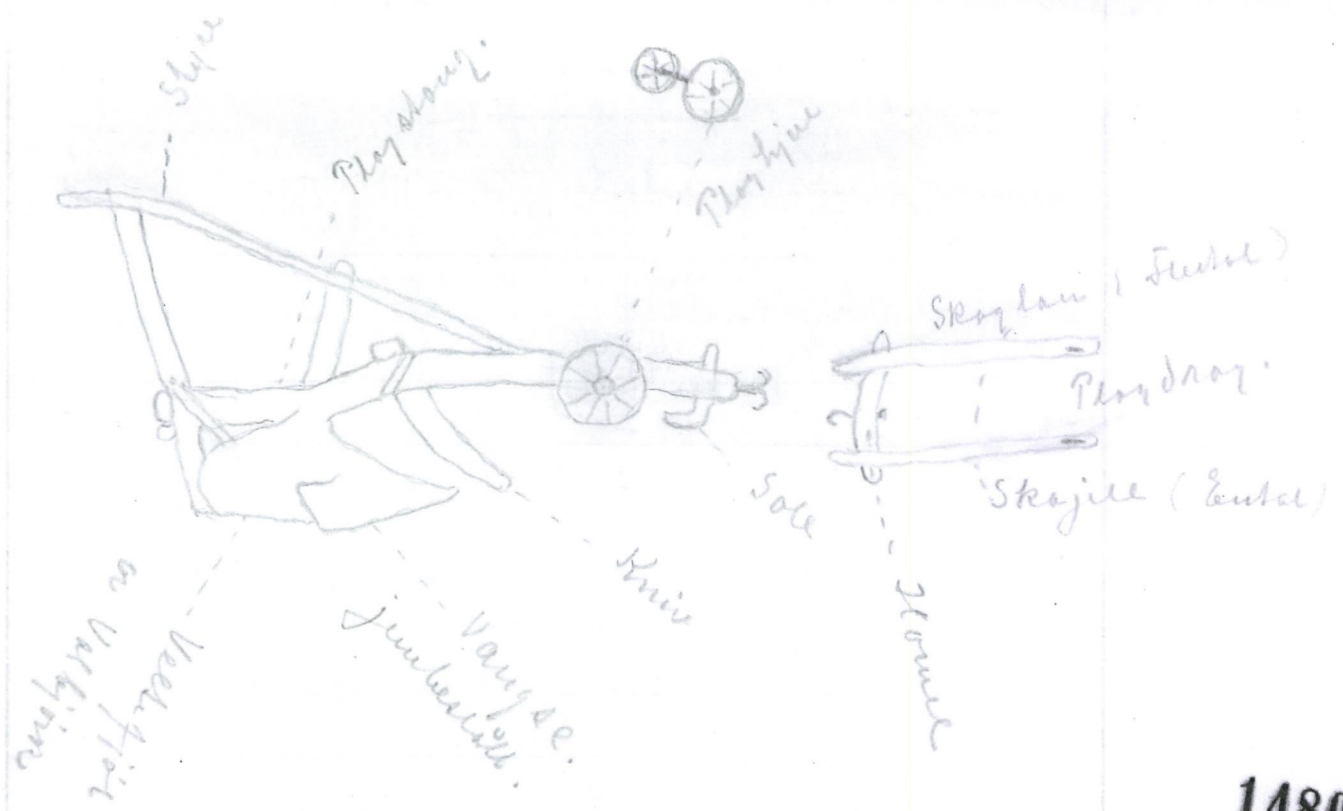
16 og 17 Plogen udløstes til væstre og en slag gjennem
en klodder - et kængel træstykke - og gik på
plogstanga.

- 18. Nei, men på bratte grender hadde man som-
melid Botkeplagen som en sloz over og kjöre
alt og fram.
- 19. Nokså grund - 3 a 4" Den var et lite
tykt eller en "sole" framme på stanga
regulert ved en liten "blöi" og eller mud.
- 20. Ja så i de vider
- 21-22. Nei.
- 23. Ihvann jeg ikke kje.

De typer som er opregnet var de vanligste
Først de gamle hjelpstøyer og brd der valde
fjöl - Senere ble valte fjöla smudde og jern -
Så kom Fieplagen og andre lignende og senere
køppe - særlig kjendte lige ved kroyet pløystoy, så
de helt smalle løfles under blöi iuger, så de
var hege å arbeide mud. Tilslut fabrikkplø-
gerne fra Jæren. Hversted - Mederhøy -
Kyllingsstad, som nu er de vanligste her i
bygda.

Pløz uttales "pløz" og "kankjör". Ein pløz.
Plöien. Uttales og skilte ut kjör.

1480 //

Taspløys sovende for minnes den fra 1860-70.

Thorb. Luene f 1865

1480

NORSK ETNOLOGISK GRANSKIN